

Vážený predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico,

Vážení členovia, vážené členky vlády Slovenskej republiky,

ako zástupcovia goralských obcí na Slovensku sa na Vás obraciame so žiadosťou o podporu zachovania a rozvoja goralskej komunity žijúcej v Slovenskej republike.

Goralská komunita žije na Slovensku už stáročia. Počiatky Goralov na Slovensku siahajú do 14. storočia, kedy v rámci valašskej kolonizácie prichádzali na územie súčasnej Slovenskej republiky naši predkovia. Naša komunita sa od tej doby formovala ako súčasť slovenského politického národa, avšak so zachovaním goralských tradícií, jazyka, kultúry či hospodárskych špecifik.

Gorali dnes žijú v desiatkach obcí na Slovensku. Väčšie sústredenie goralského obyvateľstva nájdeme na Hornej Orave a Hornom Spiši, ale aj v obciach na Kysuciach, Liptove, Horehroní a Gemeri. Terénne výskumy odhadujú početnosť Goralov na úrovni viac ako 57 tisíc, väčšina z nás navyše žije koncentrovane, v goralských obciach.

V sčítaní obyvateľov, domov a bytov konanom na Slovensku v roku 2021 mal každý jednotlivec prvý krát možnosť dobrovoľne uviesť dve národnosti. Ku goralskej národnosti sa prihlásilo 5 273 ľudí, je však potrebné brať do úvahy, že samotný pojem „goralská“ národnosť nebol v možnostiach výberu iných národností, ale bolo potrebné samostatné dopísanie slova „goralská“. Ukazuje sa tak živelnosť tejto komunity a vôľa Goralov hlásiť sa k tejto národnosti. Gorali by už aj s takouto početnosťou boli deviata najväčšia národnostná komunita na Slovensku (početnejšia ako vietnamská, moravská, chorvátska, srbská, židovská aj bulharská komunita).

Goralská komunita dnes na Slovensku nedisponuje právami iných národnostných menšín. Tým pádom nevieme rozvíjať vizuálnu a úradnú dvojazyčnosť v našich obciach, nemáme možnosti na podporu našej kultúry a ustanovizní, nevieme použiť náš jazyk v školskom systéme.

Dopady tohto stavu sú pre Goralov na Slovensku devastčné.

Terénny prieskum z posledných rokov ukazuje, že v rámci obcí s väčšou koncentráciou goralského obyvateľstva je pomer dospelých, ktorí aktívne používajú goralský jazyk približne 60 %, medzi deťmi je to iba 25 %. Goralský jazyk a goralská kultúra mizne priamo pred našimi očami. Ak neurobíme výraznú zmenu, goralskú kultúru stratíme v priebehu jednej-dvoch generácií.

Radi by sme preto touto cestou požiadali u udelenie štatútu národnostnej menšiny s právami a povinnosťami, aké národnostné menšiny na Slovensku majú. Chceme zachovať a rozvíjať našu kultúru, využívať naše dialekty a participovať na riešení našich vlastných problémov.

S pozdravom

Zástupcovia goralských obcí na Slovensku:

Ing. Pavel Bekeš
zástupca goralských obcí na Zamagurí

Ing. Albín Husarčík
zástupca goralských obcí na Liptove

Mgr. Renáta Majchráková, MBA, LL.M.
zástupkyňa goralských obcí na Kysuciach

Ing. Michal Strnál
zástupca goralských obcí na Orave

Pavol Zamiška
zástupca goralských obcí na Spiši